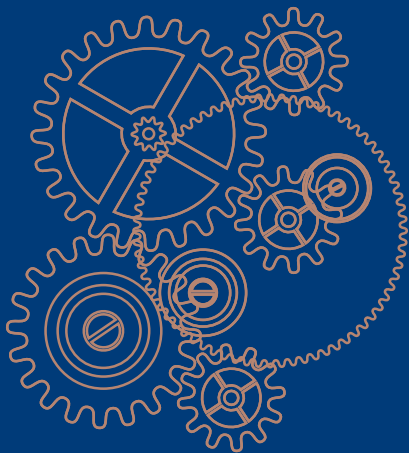

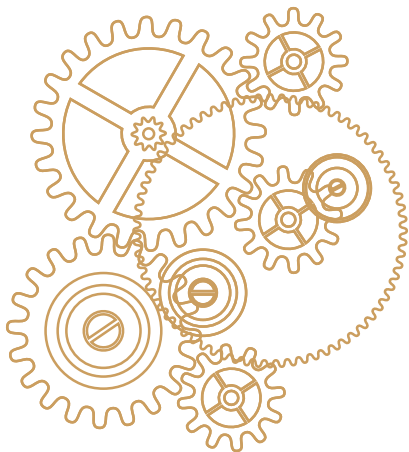
Europarådet

PASS

til dine rettigheter

Europarådet

PASS

til dine rettigheter

Velkommen til en spennende ferd

Livet er en eventyrlig reise. På vår ferd treffer vi mange andre mennesker, og alle ønsker vi oss en trygg, spennende og god reise. Noe av det beste vi kan gjøre for at dette skal skje, er å respektere andres rettigheter. Og dette gjelder alle – både barn og voksne.

Som gutt eller jente under 18 år har du noen spesielle rettigheter. Disse rettighetene, og hvilke grep myndighetene må ta for at du skal kunne utøve disse rettighetene, står listet opp i De forente nasjoners konvensjon av 1989 om barnets rettigheter.

Du vet selvfølgelig at det finnes ting du ikke har rett til å gjøre eller si. Du har ikke lov til å ødelegge eller stjele andres ting eller til å skade eller krenke noen. Men visste du at du også har noen rettigheter?

Dette passet tar deg med på en reise gjennom noen av de rettighetene du har. Reisen har seks stopp på veien til det endelige målet. På hvert stopp lærer du mer om hvilke rettigheter du har, og du får en liten oppgave. Når du har gjort denne oppgaven, får du visum til de rettighetene du nettopp har utforsket. Det betyr at du vil være bedre i stand til å forsvare deg når andre mennesker ikke respekterer rettighetene dine, og at du kan hjelpe andre barn med å forsvare sine rettigheter.

Første stopp –
*Retten til overlevelse,
beskyttelse og utvikling*

Overlevelse, beskyttelse og utvikling

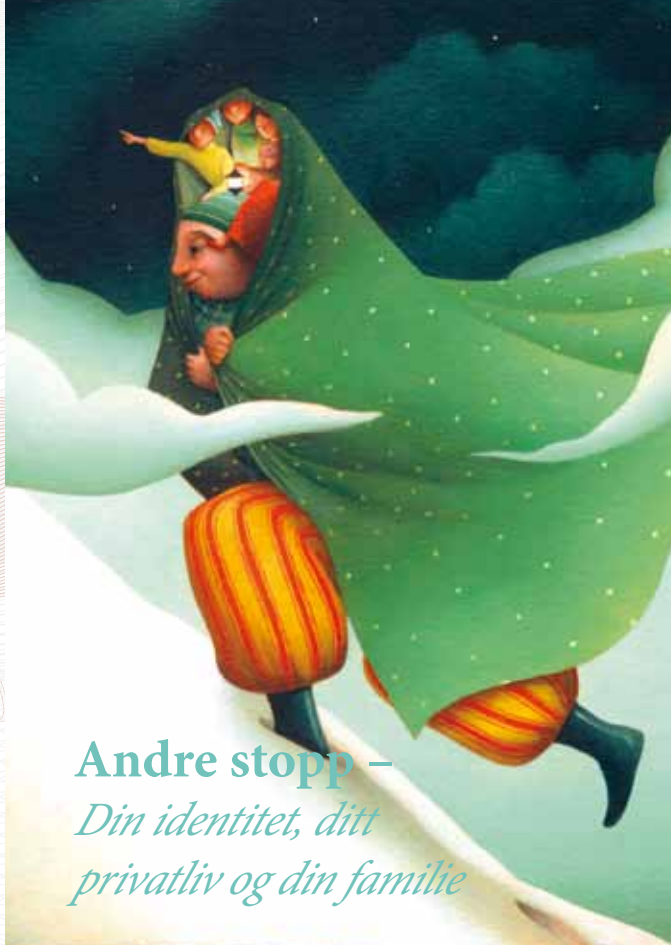
- Du har rett til beskyttelse av dine interesser i alle avgjørelser som angår deg, uten diskriminering for eksempel på grunnlag av opprinnelse, meninger, tro eller kjønn.
- Du har rett til livet og til en balansert og sunn fysisk, mental, åndelig, moralsk og sosial utvikling.
- Du har rett til mat, klær, et sted å bo og helsevern.

- Du har rett til beskyttelse mot alle former for utnyttelse, mishandling samt fysisk og mental vold, også hvis det skjer i familien eller institusjoner som har omsorg for barn.
- Du har rett til en høy standard på utdannelsen for å sikre den best mulige utviklingen av din personlighet, talent og evner. Utdannelsen din skal lære deg til å respektere andres rettigheter og friheter, og forberede deg på et liv under ansvar i et fritt samfunn, i forståelsens ånd, fred, toleranse, likhet og vennskap blant alle folk.
- Du har rett på et stort utvalg av objektiv informasjon.
- Dersom du har en mental eller fysisk funksjonshemming, har du rett til å leve et verdig liv, slik at du kan bli integrert i samfunnet, utvikle din personlighet og nyte størst mulig selvstendighet.
- Du har rett til hvile, fritid, lek, fritids- og kulturelle aktiviteter i omgivelser tilpasset din aldersgruppe, og som respekterer dine rettigheter.

Slik får du visumet:

Si til læreren din at du har lyst til å fortelle om disse rettighetene for de andre i klassen. Du kan for eksempel si at du vil lage en plakat som dere kan henge opp på skolen.

Andre stopp –
*Din identitet, ditt
privatliv og din familie*

Din identitet, ditt privatliv og din familie

- Du har rett til et navn, en nasjonalitet og til beskyttelse av din identitet. Dersom du tilhører en etnisk, religiøs eller språklig minoritet, skal du ikke fratras den rettighet du har til å leve ditt eget kulturelle liv, praktisere din religion eller bruke det språket som tilhører din gruppe.

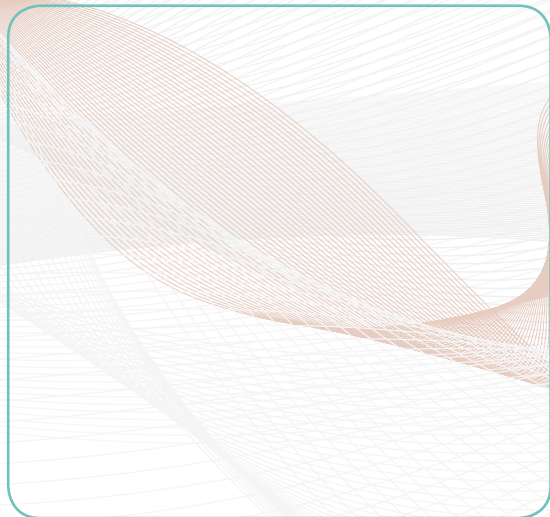
- Du har rett til beskyttelse av ditt privatliv. Ingen kan ulovlig blande seg inn i verken ditt eller din families privatliv. Ditt hjem, din korrespondanse, ditt gode navn og rykte er beskyttet av loven.

- Dine foreldre har felles ansvar for din oppvekst og utvikling. De har rett og plikt til å veilede deg i hvordan du bør utøve dine rettigheter og plikter.
- Du har rett til å vite hvem dine foreldre er, og til å bli oppdratt av dem, med mindre dette ikke er til din fordel.
- Du har rett til å vite hvor dine foreldre befinner seg, og til innreise i et annet land for å bo hos dem. Dine foreldre har som hovedregel de samme rettighetene hva angår deg.
- Hvis foreldrene dine skal skilles, har du rett til å si din mening om alle avgjørelser som gjelder forholdet du har til foreldrene dine. Hvis du blir adskilt fra foreldrene dine, eller en av dem, har du rett til regelmessig kontakt med dem med mindre dette ikke tjener dine interesser.
- Adopsjon kan kun godkjennes dersom dette er til ditt beste.

Slik får du visumet:

Hvem er du?

Sett inn bilde her

Fornavn:

Etternavn:

Nasjonalitet(er):

Fars navn:

Mors navn:

Adresse:

.....

Hva er jeg stolt av?

.....

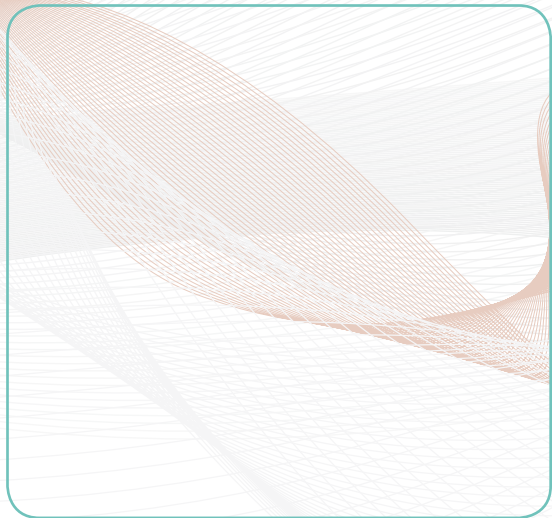
.....

.....

Slik får du visumet:

Hvem kan du bli?

Forestill deg hvordan du ser ut i 2040,
og tegn det her

Språk:

Studier:

Yrke:

Fritidsaktiviteter:

Gift?

Barn?

Jeg har reist til:

.....

.....

.....

.....

Tredje stopp –
Dine friheter

Dine friheter

- Frihet til å ha en mening: Så snart du er moden for det, har du full rett til å si hva du mener om ting som opptar deg. Din mening skal tas hensyn til.

- Frihet til å uttrykke seg: Du har rett til fritt å uttrykke deg samt å søke, motta og spre informasjon.

- Frihet til tenkning, samvittighet og religion.
- Frihet til organisering: Du har rett til å delta i organiserte fellesskap med andre personer og gå på møter.

Disse frihetene har begrensninger. Du må respektere andres rettigheter og friheter, og må ikke utgjøre noen trussel for samfunnet eller deg selv.

Slik får du visumet:

Lag en liste over situasjoner hjemme, på skolen eller der du bor, der du skulle ønske at andre tok hensyn til hva du mener.

1. Hjemme

-
-
-

2. På skolen

-
-
-

3. Der du bor

-
-
-

Slik får du visumet:

Internett er et fantastisk verktøy som kan brukes til læring og deling med andre. Men det har noen skjulte farer. Hvis du spiller det nettbaserte spillet *Through the Wild Web Woods* – på norsk "Gjennom den ville nettskogen" – lærer du hvordan du kan beskytte deg på Internett. Spillet finnes på mange språk.

www.wildwebwoods.org

Fjerde stopp –
Du og staten

Du og staten

- Staten skal gjøre alt som er nødvendig for at du skal være i stand til å utøve dine etablerte rettigheter og friheter.
- Staten skal beskytte deg og sikre din velferd. Den skal hjelpe dine foreldre eller dine omsorgspersoner ved å etablere institusjoner og tjenester for å ivareta dine interesser og din velferd.
- Dersom du ikke kan bo hos familien din, skal staten beskytte og hjelpe deg. Den må finne løsninger som tar hensyn til din fortid og kultur, og du har rett til regelmessig å få din situasjon revurdert.
- Dersom du har vært utsatt for vold, skal staten hjelpe deg slik at du kommer tilbake til et normalt liv.

- Du har rett til rettferdighet. Staten skal sikre at rettssystemet er tilpasset dine spesielle rettigheter og behov.
- Du kan ikke utsettes for tortur eller grusom eller nedverdiggende behandling eller straff.
- Du kan ikke henrettes eller settes i livsvarig fangenskap.

Kan du tenke deg hvordan ditt land kan hjelpe barn:

- som er funksjonshemmet

.....

.....

- som har måttet flykte fra landet sitt

.....

.....

.....

.....

- som har opplevd å bli slått

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Femte stopp –
*Internasjonale organisasjoner
og deg*

Internasjonale organisasjoner og deg

Statene har etablert et mangfold av internasjonale organisasjoner. Noen, så som De forente nasjoner (FN) og Europarådet, ble etablert for å beskytte menneskerettigheter, forhindre konflikter og utvikle mer likeverdige, velstående og demokratiske samfunn. Nesten alle internasjonale konvensjoner lages av disse organisasjonene, som sørger for å sikre at statene respekterer rettighetene de vedtar.

Komiteen for barnets rettigheter overvåker anvendelsen av FNs konvensjon om barnets rettigheter. Når denne komiteen skal vurdere hvor godt et land oppfyller forpliktelsene sine, gjennomgår de informasjon fra landet selv og lytter til hva uavhengige menneskerettighetsorganisasjoner mener (samt barneombud og andre ombudspersoner med ansvar for barn), ikke-statlige organisasjoner (for eksempel veldedige organisasjoner) samt barn og unge.

Etter å ha gjennomgått all denne informasjonen lager Komiteen for barnets rettigheter et dokument med noen avsluttende merknader om landet de har vurdert. Her beskriver komiteen sin vurdering av landets arbeid med å iverksette konvensjonen, påpeker ting som må

følges opp, og kommer med anbefalinger som kan bedre situasjonen for barna i dette landet.

Barn kan også sende inn saker til Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Domstolen fant for eksempel at ett land hadde brutt med konvensjonen fordi det ikke beskyttet barn mot fysisk avstraffelse i fengsel, på skolen eller i hjemmet. Et annet land ble funnet skyldig i ikke å ha passet på en jente som var ute og reiste alene.

Det finnes også internasjonale organisasjoner som ikke er etablert av stater, men av veldedige organisasjoner. De har en viktig funksjon som rådgivere og pådrivere for å få myndighetene til å bli flinkere til å beskytte barns rettigheter.

Slik får du visumet:

Søk på nettet og se på:

1. avsluttende merknader til ditt land fra Komiteen for barnets rettigheter:

www.regjeringen.no/nb/dep/bld/tema/barn_og_ungdom/

.....

2. hva Europarådet gjør for barns rettigheter:

www.coe.int/children

.....

3. mange interessante film- og lydressurser om barns rettigheter på Unicefs MAGIC-nettsted:

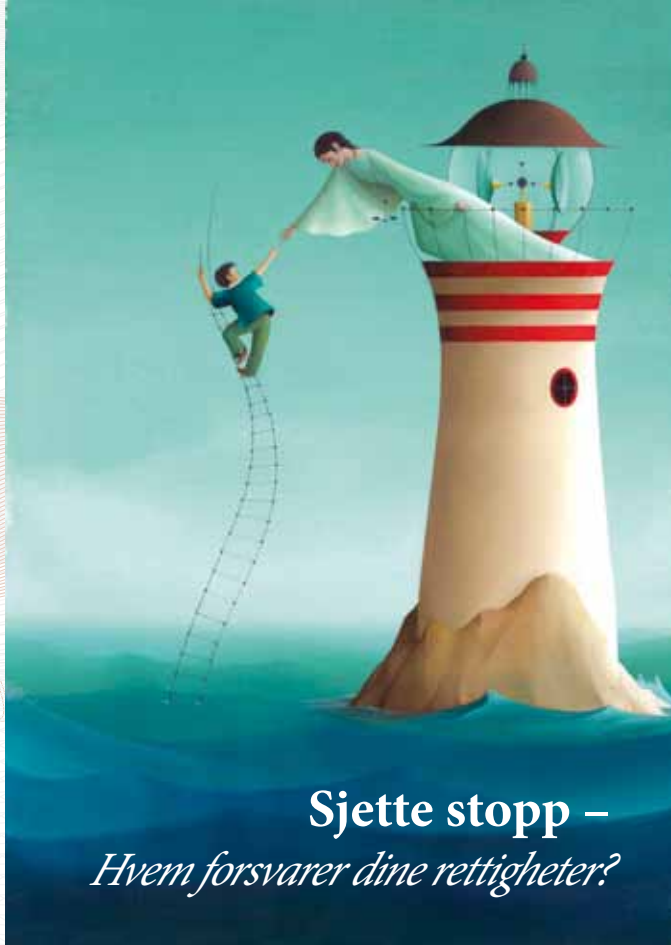
www.unicef.org/magic

.....

4. nettstedet til Child Rights Information Network, der du finner veldig mye informasjon fra myndigheter, veldedige organisasjoner og alle slags internasjonale organisasjoner:

www.crin.org

.....

Sjette stopp –

Hvem forsvarer dine rettigheter?

Hva om disse rettighetene ikke respekteres?

Det kan være gode grunner til å begrense tilgangen til bestemte rettigheter, for eksempel for å beskytte deg mot betydelige farer eller av hensyn til din modenhet eller alder. Noen rettigheter, for eksempel retten til liv, utdanning, helse og beskyttelse mot vold eller utnyttelse, kan aldri begrenses, selv ikke av foreldre eller lærere. Dersom du mener at dine rettigheter er brutt, så kan du:

- snakke med personer du har tillit til, så som dine foreldre, lærere, leger, venner, sosialarbeidere eller personer som har omsorg for deg
- ringe et eget telefonnummer for barn, og snakke med en person som kan gi deg råd – i Norge har vi Alarmtelefonen for barn og unge, telefonnummer 116 111
- gå til politiet, levere inn en anmeldelse og be om offentlig beskyttelse
- kontakte Barneombudet eller en frivillig organisasjon som arbeider for barns rettigheter
- i visse tilfeller kan du til og med sende saken din til Den europeiske menneskerettsdomstolen

Slik får du visumet:

Skriv ned navn og telefonnummer til personer og organisasjoner du kan kontakte hvis du trenger hjelp.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

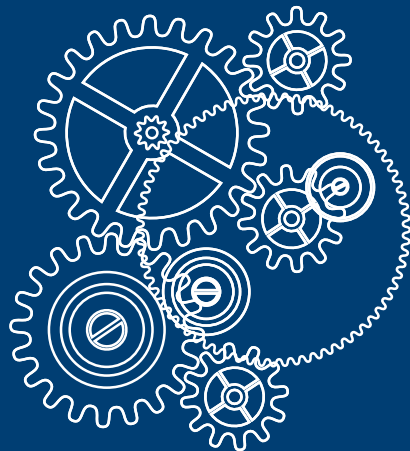
.....

.....

.....

.....

Europarådet

Gratulerer!

Gratulerer!

Nå har du alle visumene du trenger for å kunne forsvare rettighetene dine.

Vi tror at du har satt pris på denne reisen gjennom dine rettigheter. Det er viktig at du forteller alt du har lært, til andre barn og til voksne du er omgitt av. Du har selvfølgelig mange ideer om ting som kan gjøres for at mange barn skal få det enda bedre. Vi håper at du får lyst til å gjøre alt du kan for at dine ideer skal settes ut i livet!

Vi ønsker deg alt godt på ferden videre.

Har du lyst til å fortelle Europarådet om noe du har tenkt på?

Du kan:

- sende en e-post til children@coe.int
- sende et brev og en tegning til
"Building a Europe for and with Children"
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex, Frankrike

Husk å skrive hva du heter, hvilket land du bor i, og hvor gammel du er. Vi vil publisere noen av brevene og tegningene på nettsiden vår.

**Fotogalleri med familien
og vennene mine**

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

www.coe.int